

SAKSUTSKRIFT

Arkivsak-dok. 13/08190-2
Saksbehandler Tone Mediaas Reitlo

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Fylkesrådet i Nord-Trøndelag	17.12.2013	212/13

Høring - Reduksjon i amortiseringstiden for premieavvik

Fylkesrådsleders innstilling til vedtak:

1. Fylkesrådet i Nord-Trøndelag anbefaler ikke at amortiseringstid endres i tråd med høringsforslaget. I stedet anbefales at dagens ordning med premieavvik og amortisering avvikles fra og med regnskapsåret 2014 slik at behandling av pensjonskostnader følger ordinære regnskapsprinsipp som fylkeskommuneregnskapet føres etter. Opparbeidet premieavvik til og med 2013, foreslås nedbetalt i tråd med dagens ordning.
2. For å få riktigere totaløkonomiske anslag for inntektsutviklingen i kommunesektoren, **må** pensjonsutgifter innarbeides i kommunal deflator.

Fylkesrådet i Nord-Trøndelag har behandlet saken i møte 17.12.2013 sak 212/13

Protokoll

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Fylkesrådsleders vurdering

Ordningen fra 2002 hvor det beregnes en pensjonskostnad som føres som utgift i driftsregnskapet, har ført til at Nord-Trøndelag fylkeskommune har et akkumulert, ikke-utgiftsført, beløp på 121,3 millioner kroner pr 01.01.13 i sitt balanseregnskap. Dette er beløp som er betalt, men ikke utgiftsført i regnskapet. Fra starten var det mulig å velge mellom nedbetalingstid på 1 eller 15 år, og fra 2011 mellom nedbetalingstid på 1 eller 10 år. Nord-Trøndelag fylkeskommune valgte lengst mulig nedbetalingstid.

Ordningen ble innført i en tid hvor pensjonskostnadene i kommunesektoren var sterkt økende. Ideen var at dette skulle gi mere forutsigbare, jevne pensjonsutgifter, sett over år. Vi skulle for hvert år med avvik mellom betalt premie og regnskapsført kostnad (premieavvik), nedbetale (eller inntektsføre) summen over de påfølgende 15 år. Senere ble antall år nedjustert til 10.

Når staten innførte ordningen, forutsattes at avvikene ville utjevne seg over år. Det har ikke skjedd. Opparbeidet premieavvik har økt jevnt over alle år, med unntak for ett. Den forventete utjevningen har ikke slått til.

Fylkeskommuneregnskapet føres etter anordningsprinsippet hvor alle kjente inntekter og utgifter skal være med. Dette prinsippet er det som kan anses som bærekraftig, i den forstand at man ikke overlater til framtida å dekke dagens påløpte utgifter. I tråd med dette, er det klart at det er selve pensjons*premien* som viser bruk av midler. Det er det som skal

vises i driftsregnskapet, hvis vi følger gjeldene prinsipp fullt ut. Dagens ordning med premieavvik er således i strid med det regnskapsprinsippet som kommuneregnskapene føres etter. Vi har i de aller fleste årene fra 2002, sett at netto driftsresultat viser et bedre resultat enn det virkelige.

I høringsforslaget foreslås en nedbetalingstid fra enten 10 til 5 år eller fra 10 til 7 år med virkning for premieavvik som oppstår fra og med 2014. Dette vil føre til redusert nedbetalingstid og strammere fylkeskommuneøkonomi. Det vil imidlertid ikke føre til at utgifter tas når de oppstår. Det er heller ikke sikkert at det bidrar til jevnere pensjonsutgifter fremover.

Ordningen bør derfor avskaffes fra og med 2014. For at ikke belastningen i kommunesektoren skal bli for stor i overgangen, må opparbeidet premieavvik kunne nedbetales over avtalt periode. I motsatt fall må staten gå inn med tiltak.

Steinkjer, 10. desember 2013

Anne Marit Mevassvik
fylkesrådsleder
(sign)

Saksutredning for fylkesrådet

Vedlegg

1. [Høringsforslag – Forskrift om endringer i forskrift 15.12.2000 nr. 1424 om årsregnskap og årsberetning \(for kommuner og fylkeskommuner\)](#)

Øvrig dokumenter:

Høringsbrev fra KRD av 19.09.2013

Saksframstilling

Bakgrunn

Fra og med regnskapsåret 2002 ble det innført nye regler for regnskapsføring av pensjonsutgifter. Noe av bakgrunnen var vekst i pensjonsutgiftene i årene rundt årtusenskiftet. Hensikten var å utjevne pensjonskostnadene over år. Reglene som da ble innført, medførte at pensjonspremien ikke ble ført som utgift i driftsregnskapet lenger, men det ble beregnet en *regnskapsmessig netto pensjonskostnad* som føres i driftsregnskapet.

Netto pensjonskostnad og premieavvik

Netto pensjonskostnad beregnes ut fra økonomiske og demografiske forutsetninger som tar hensyn til diskonteringsrente, forventet lønnsvekst og vekst i folketrygdens grunnbeløp, forventet pensjonsvekst og avkastning. Et nytt begrep *premieavvik* oppsto. Det er forskjellen mellom den betalte pensjons*premie*n til pensjonsselskapene og *netto pensjonskostnad*. Når årets betalte pensjonspremie er høyere enn årets pensjonskostnad, inntektsføres differansen (årets premieavvik) i driftsregnskapet. Motpost er balanseregnskapet. Når beløpet så skal nedbetales i balanseregnskapet, føres andel av premieavviket til utgift i driftsregnskapet de påfølgende år.

Nedbetalingstid

Fra 2002 kunne kommunene velge mellom 1 eller 15 års nedbetalingstid. Fra 2011 ble nedbetalingstid endret på framtidige premieavvik til 1 eller 10 år.

KRD foreslår i høringsbrevet at endring av nedbetalingstid på premieavvik endres slik:

- ◆ alternativ 1: Fra 10 til 5 år eller
- ◆ alternativ 2: Fra 10 til 7 år.

En endring i nedbetalingstiden allerede 3 år etter forrige endring, må anses som en erkjennelse av at det akkumulerte premieavviket i kommunesektoren har vokst jevnt ukontrollert de siste årene. Det er derfor er nødvendig å redusere nedbetalingstiden.

Hos oss

Nord-Trøndelag fylkeskommune har avtale med pensjonsselskapene KLP og SPK. Vi valgte fra starten av en nedbetalingstid på 15 år (senere 10 år). Vi har i balanseregnskapet pr 01.01.13. et akkumulert premieavvik inklusive arbeidsgiveravgift på 121,3 mill. kroner. Dette er beløp som ikke er utgiftsført. Dette beløpet er betalt og belastet likviditeten, men er ikke utgiftsført.

I regnskapet framstår det slik:

	Konto	Tekst konto	Beløp
Beløp til utgiftsføring:			
	21914001	Arb.avg. av premieavvik KLP	8 824 850
	21914002	Arb.avg. av premieavvik SPK	6 144 095
	21941001	Premieavvik KLP	66 530 395
	21941002	Premieavvik SPK	46 345 569
Beløp til inntektsføring:			
	23941001	Premieavvik SPK	-2 532 320
	23941002	Premieavvik KLP	-3 942 377
		Sum pr 01.01.2013	121 370 212

I alle år bortsett fra 2005, har vi hatt et premieavvik hvor betalt premie er større enn pensjonskostnaden. Sett i forhold til forventningene om at ny ordning fra 2002 skulle gi jevnere pensjonskostnader over år, viser historien at pensjonskostnadene har vært for lavt anslått.

Denne tabellen viser avvikene det enkelte år, og hva vi nå må belaste i regnskapet av samlet nedbetaling hver år. (NB! Her uten arbeidsgiveravgift som også må tas med).

	Premieavvik alle år eks arbgeberavgift:	Årlig nedbetaling premieavvik eks arbgavg
2002	360 455	
2003	11 673 456	24 030
2004	17 267 731	802 261
2005	-4 164 613	1 953 443
2006	16 093 538	1 675 802
2007	11 615 200	2 748 704
2008	9 514 127	3 523 051
2009	15 706 554	4 157 326
2010	27 049 375	5 204 430
2011	14 405 613	7 007 722
2012	22 424 876	8 448 283
2013 Forventet	19 300 528	10 690 770
2014 Forventet	33 013 124	12 620 823
Sum	194 259 964	

Forslaget om redusert nedbetalingstid

Forventet premieavvik for året 2014 er 33 millioner kroner. Med 5 års nedbetaling gir det en årlig belastning på 6,6 millioner kroner. Hvis nedbetalingstiden settes til 7 år, blir årlig belastning 4,7 millioner kroner. Etter dagens ordning er den 3,3 mill. kroner. Vi har ikke anslag for premieavvik for flere år framover.

Nedbetalingstid		15 år	7 år	5 år
2014 forventet premieavvik	33 013 124	2 200 875	4 716 161	6 602 625
Årlig merbelastning			2 515 286	4 401 750

Vurdering ut fra regnskapsprinsipper

Fylkeskommuneregnskapet skal være finansielt orientert og betyr at det er fokus på de finansielle strømmer ved at det er de betalbare inntekter/utgifter som skal komme til uttrykk i årets regnskap. I tillegg kan det være behov for periodiseringer av påløpte inntekter/utgifter. Det føres etter det såkalte anordningsprinsippet, hvor alle kjente inntekter og utgifter i året, er med. Jmført med dette prinsippet, er nedbetaling av premieavvik ikke inntekt eller utgift og bryter med dette regnskapsprinsipp. (Begrepene *utgift* og *kostnad* skiller seg fra hverandre i økonomisk teori.)

Videre er det såkalte arbeidskapitalprinsippet gjeldende i fylkeskommuneregnskapet. Det viser tilgang og bruk av midler. Pensjonspremien er det som her er å anse som bruk av midler. Det er derfor pensjonspremien, og ikke en beregnet kostnad, som skal regnskapsføres, hvis prinsippet skal følges. Dagens ordning med et beregnet premieavvik strider dermed mot gjeldende regnskapsprinsipp. Det bidrar heller ikke til mer klarhet at regnskapsreglene rundt premieavvik er kompliserte.

Akkumulert premieavvik er utsatt utgiftsføring av pensjonsutgifter. Det fører i praksis til et forbedret driftsregnskap, og det har vært situasjonen i mange år. Netto driftsresultat ser bedre ut enn det i virkeligheten er. Dette kan føre til at politiske beslutninger kan bli tatt på feil grunnlag. Innskjerpning av nedbetalingstiden vil riktignok føre til strammere fylkeskommuneøkonomi, men utviklingen i premieavvik viser at dette er en ordning som neppe kan videreføres. Utgiftene må tas når de oppstår, betales på kortest mulig tid, og ikke skyves foran seg til fremtidige generasjoner.

Forholdet til økonomiske anslag for kommunesektoren

Pensjonsutgiftene har aldri vært en del av den beregnete kommunale prisstigningen (deflatoren), slik staten bruker den. Når pensjonsutgiftene begynte å øke rundt årtusenskiftet, oppsto naturlig nok, et press på staten om å bidra til utgiftsdekningen. Blant kommunesektorens argumenter var at annonsert realvekst fra statens side, i virkeligheten kunne være en realnedgang. Statens holdning var imidlertid at pensjonsvilkår er kommunesektorens eget ansvar, og ikke noe staten burde sørge for å dekke. Etter en tid kom så denne adgangen til føre pensjonskostnader utjevnet over flere år.

Ettersom pensjonsutgifter er knyttet så sterkt til lønnsutgiftene, er det naturlig å ta også pensjonsutgiftene med i deflatoren. Poenget med det er at alt som regnes inn i deflatoren, går i fradrag før man lager et anslag for realinntektsvekst. Med pensjonsutgifter innbakt, får man derfor et mer realistisk anslag for realvekst i sektorens inntekter. Lønnsutgiftene er allerede med i statens anslag, selv om også de er en del av kommunesektorens eget ansvar. Dessuten er det også slik at pensjonsvilkårene i kommunesektoren ikke er bedre enn statens pensjonsvilkår for sine egne tjenestemenn.

RETT UTSKRIFT
DATO 17.desember.2013